

Motion till riksdagen 2006/07:N5

av Ulf Holm m.fl. (mp)
med anledning av skr. 2006/07:23

Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning 2006– 2008

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att det inom ramen för Lissabonstrategin och dess genomförande inte ska överföras ytterligare beslutskompetens till EU.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om en svensk strategi innehållande konkreta förslag inom klimat- och havsmiljöfrågan att driva inom EU inför kommande uppdateringar av EU:s Lissabonstrategi.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att regeringen utifrån de nuvarande riktlinjerna i Lissabonstrategin ska lägga fram förslag på konkreta åtgärder för att motverka klimatförändringar och främja en hållbar utveckling i Sverige.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att regeringen, som en del i arbetet med genomförandet av Sveriges del i Lissabonstrategin, bör lära av andra länders arbete med social ekonomi och mot bakgrund av svenska förslag inom området social ekonomi utarbetar en svensk strategi för socialt företagande.

Inledning

I regeringens skrivelse 2006/07:23 Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning 2006–2008 redovisar regeringen sina ståndpunkter för åtgärder inom ramen för EU:s strategi för tillväxt och sysselsättning, den så kallade Lissabonstrategin. Redovisningen bygger på de åtgärder som regeringen lämnat i sin budgetproposition för statsbudgeten 2007. Det finns därför ingen anledning att kommentera dessa förslag ytterligare utan här hänvisas till Mil-

Fel! Okänt namn på

jöpartiets parti- och kommittémotioner inom respektive utskott. I denna motion tas därför bara vissa särskilda ärenden upp där vi finner det anmärkningsvärt att regeringen inte redovisat några ytterligare åtgärder i Sverige eller hur man avser att agera inom EU för att lyfta särskilda frågor, framför allt med inriktning på miljöområdet.

Lissabonstrategin

Lissabonstrategin antogs vid EU:s toppmöte i Lissabon år 2000. Vid Europeiska rådets toppmöte i mars 2005 fastställdes vid en halvtidsöversyn den linje som nu gäller. Strategin bygger på en syn att tre delar, socialpolitiken, den ekonomiska politiken och miljöpolitiken, ska stödja varandra.

Från Miljöpartiets sida vill vi starkt betona att Lissabonstrategin ska bygga på varje enskilt lands särskilda förutsättningar och behov och att beslut på EU-nivå inte ska eftersträvas. Beslut ska inte påtvingas utan i möjligaste mån vara nationellt beslutade. Förvisso är det inget negativt med samarbete kring vissa frågor. Det är viktigt med erfarenhetsutbyte som också kan vara lärande. Men utgångspunkten ska alltid vara eget beslutande utifrån våra egna förutsättningar.

När det gäller de tre områden som Lissabonstrategin ska vila på är det särskilt viktigt att det fastslås att det inte får ske någon överflyttning av beslut, eller kompetens, inom socialpolitiken, utbildningspolitiken, arbetsmarknadspolitiken och den ekonomiska politiken. Inom miljöpolitiken finns det dock redan idag en del överstatliga beslut, som i vissa fall kan vara befogade eftersom en del miljöproblem går över nationsgränser. Men det är endast när den nationella miljöpolitiken inte får önskvärda effekter som Miljöpartiet accepterar några ytterligare överföringar av beslutskompetenser.

Inom ramen för Lissabonstrategin och dess genomförande är det alltså viktigt att framhålla att det inte ska överföras ytterligare beslutskompetens till EU. Detta bör ges regeringen till känna.

Övergripande strategi för framtida Lissabonstrategier

Det är med besvikelse vi tagit del av regeringsskrivelsen. Lissabonstrategin ska ju vila på tre ben och då är det beklagligt att regeringen så fatalt inriktar all sin politik på den klassiska ekonomiska politiken, dit vi även räknar in arbetsmarknadspolitiken och berörda delar av socialpolitiken, utan hänsyn till den kanske viktigaste hörnstenen, miljöpolitiken.

Den av EU fastställda Lissabonstrategin följer förvisso stora delar av inriktningen på de 24 riktlinjerna men miljöfrågorna avspeglas tyvärr inte att på ett sätt som kan sägas innebära att strategin är just tredelad.

Nuvarande strategi ska gälla fram till 2008. Det är därför hög tid att börja arbeta för vad som ska komma efter denna tidpunkt då vi kan utgå från att EU kommer att fortsätta med någon form av Lissabonstrategi. Därför bör regeringen omedelbart sätta igång arbetet med att arbeta fram förslag på för framtiden relevanta förändringar av Lissabonstrategin. Framför allt är det viktigt att Sverige arbetar för att miljöfrågorna tydligare ska finnas med i strategin. I skrivelsen skriver ju regeringen att *"prioriterade områden för regeringen är klimatfrågan och havsmiljön"*. Det finns förvisso andra viktiga miljöfrågor, men ändå delar vi regeringens uppfattning att framför allt klimatfrågan är av största vikt och att såväl den som frågan om havsmiljön är nationsöverskridande vilket kräver gemensamma åtgärder, även om vi som egen nation också kan fatta en rad beslut själva.

Mot den bakgrunden anser vi att regeringen ska ta fram en svensk strategi innehållande konkreta förslag inom klimat- och havsmiljöfrågan att driva inom EU inför kommande uppdateringar av EU:s Lissabonstrategi. Detta bör ges regeringen till känna.

Riktlinje 11 – Att främja ett hållbart användande av resurser och stärka synergier mellan miljöpolitik och tillväxt

Den ekonomiska tillväxt och sysselsättning som bygger på, eller för sitt fortbestånd förutsätter, en ohållbar användning av naturresurser, utsläpp m.m. kommer inte att vara beständig. Ju längre vi dröjer med anpassningen, desto svårare blir den. Denna insikt bör ligga till grund för regeringens arbete med sysselsättning och tillväxt. I stället – med några få undantag – lyser den med sin frånvaro.

Riktlinje 11 är den av de 24 riktlinjerna som tydligast tar utgångspunkt i miljöpolitiken. Det är, som påpekats ovan, beklagligt att miljöfrågan inte tydligare genomsyrar samtliga riktlinjer.

Regeringen skriver hurtfriskt som inledning: *"Regeringen lägger stor vikt vid att säkra en hållbar utveckling."* Dock stannar det vid denna mening och märks inte vidare i regeringens skrivelse. Tvärtom kännetecknas texten under denna riktlinje av att regeringen avser att göra något, att man tillsätter utredningar, att frågor bör ses över, att frågor bereds inom Regeringskansliet och att man ska återkomma med förslag. Inga skarpa förslag redovisas. Detta är i stark kontrast till många övriga riktlinjer där man lägger fram konkreta förslag om arbetsmarknadspolitik, förändrad a-kassa och sänkta inkomstskatter.

Mot bakgrund av att skrivelsen i stora stycken baseras på den borgerliga regeringens budgetproposition avspeglas detta väl eftersom man inte heller där har redovisat några aktiva miljöåtgärder. Dock är det snart två månader sedan denna budgetproposition överlämnades till riksdagen, och vi hade kanske hoppats på att regeringen nu hunnit formulera några klara ståndpunk-

Fel! Okänt namn på

ter, inte minst eftersom regeringen anser att Sverige ska lägga större vikt vid att driva bland annat klimatfrågan i internationella fora som EU.

EU-minister Cecilia Malmström och miljöminister Andreas Carlgren skrev på Svenska Dagbladets debattsida Brännpunkt den 7 december 2006:

Klimatförändringar påverkar allt liv på jorden. Problemen är globala. Därför måste de lösningar vi eftersträvar också genomdrivas på global nivå och i samverkan med andra. Lösningar för att förhindra fortsatt klimatförstöring kräver att internationella överenskommelser om tillräckligt stora åtaganden nås mellan länder. Vår viktigaste partner i detta arbete är Europeiska unionen.

Mot bakgrund av denna insikt är det förvånande att inga initiativ tas för hur och inom vilka områden regeringen avser att agera för att stärka miljöarbetet, med särskild inriktning på klimatfrågan, utifrån EU:s åtaganden om Lissabonstrategin och hur detta ska genomföras i Sverige. Regeringen har snarast använt EU som förevändning för att slippa vidta konkreta åtgärder på hemmaplan. Regeringen har inte heller redovisat något konkret om vad man vill att EU ska göra på klimatområdet. Miljöpartiet har i andra sammanhang redovisat en rad förslag på konkreta frågor regeringen bör driva för att stärka EU:s klimatpolitik. Nedan följer några exempel.

Regeringen kan börja med att offentligt och aktivt stödja förslaget från länder som Frankrike, Tyskland och Storbritannien att EU:s klimatutsläpp ska minska med 30 procent till år 2020.

Kommissionens beslut att ge flera länder, inklusive Sverige, bakläxa på sina nationella planer för tilldelning av klimatutsläpp är en glädjande signal om att systemet kan komma att tas på allvar. EU har därför chansen att ta ledningen genom att strama åt systemet efter 2012 och göra det snabbt. Det kommer genast att påverka industrins investeringar, så att den blir mer kol-snål, mer effektiv och mer baserad på förnybar energi. Regeringen bör driva på för att denna process påskyndas.

Regeringen bör verka för en snabb utfasning av kolsubventioner inom EU. Regeringen bör ansluta sig till den diskussion som förs inom EU av till exempel Frankrike, högnivågruppen om energi, konkurrenskraft och miljö, cementindustrin med flera om klimattullar på import från energiintensiv industri i i-länder som inte ratificerat Kyoto, till exempel motsvarande kostnaden för utsläppsrätterna för motsvarande produktion inom EU.

I regeringens skivelse hänvisas enbart till beslut tagna av förra regeringen som då aktivt och nära samarbetade med vänstern och Miljöpartiet. Det visar hur duktiga vi från Miljöpartiet var på att påverka dåvarande regering i en mer miljöaktiv inriktning av politiken. Flera av dessa miljöinitiativ fortsätter nu regeringen med, men vi noterar också att regeringen i vissa fall väljer att avbryta olika satsningar, till exempel skatteväxlingen. Skatteväxlingen är en aktiv politik för att se till att det som är bra för miljön blir billigare och det som är dåligt för miljön blir dyrare, detta genom att använda miljö- och energibeskattnings som ett viktigt instrument. Dessa instrument gillas av regeringen, se sidan 23 sista stycket under rubriken Miljö och energi, men när det väl kommer till handling väljer alltså regeringen att avbryta arbetet med skatteväxlingen.

På detta och andra områden strider regeringens redovisning mot positiva inslag i riktlinjerna på miljöområdet. Där riktlinje 11 punkt 1.a tar upp behovet av att befrämja miljövänlig och miljöeffektiv teknik, särskilt inom bland annat trafikområdet, vill regeringen överföra medel från järnvägar till motorvägar. Där riktlinje 11 punkt 1.b tar upp behovet av att befrämja utvecklingen av medel för att internalisera externa miljökostnader vill alltså regeringen upphöra med den gröna skatteväxlingen. Där riktlinje 11 punkt 3 tar upp behovet av att införliva målet om biologisk mångfald i andra politikområden redovisar regeringen enbart vad den gamla regeringen gjort.

Utifrån ovanstående anser vi att regeringen utifrån de nuvarande riktlinjerna i Lissabonstrategin ska lägga fram förslag på konkreta punkter för att motverka klimatförändringar och främja en hållbar utveckling i Sverige. Detta bör ges regeringen till känna.

Social ekonomi

I en av de tre delarna som Lissabonstrategin ska vila på, den sociala politiken, anser vi att regeringen tydligare ska lyfta upp detta område, inte minst för att integrera människor som står långt från arbetsmarknaden. Vi anser inte att frågor som denna ska beslutas på EU-nivå. Däremot bör vi ha en ambition att lära av andra länder i EU hur de arbetar med dessa frågor. Utvecklingspotentialen inom den sociala ekonomin är stor i Sverige och de potentiella samhällseliga vinsterna likaså. Inom den sociala ekonomin får människor möjlighet att använda sin kreativitet och initiativförmåga att skapa en verksamhet som kommer andra till del. Människor ges möjlighet att utvecklas i gemenskap, och engagemang i enskilda organisationer är ofta ett slags skola i demokrati. Socialt företagande ger arbetstillfällen, ofta även för människor som har svårt att klara konkurrensen på den reguljära arbetsmarknaden. Miljöpartiet har en rad förslag för att ta bort en del av de hinder som finns för organisationernas verksamhet, vilka bland annat finns med i partimotion 2005/06:Fi229 *Social ekonomi – en sektor med möjligheter*. Vi ska inte återupprepa alla dessa förslag utan ber regeringen läsa denna motion för att få tips på vad som kan göras i Sverige inom detta område.

Begreppet social ekonomi är ett samlingsnamn för en mängd olika verksamheter och en mångfald av organisationsformer. Gemensamt för alla verksamheter är att de har ett samhällseligt mål för sin verksamhet där den ekonomiska delen och eventuell vinst endast är ett medel för att uppnå detta. Inom den sociala ekonomin förekommer såväl frivilligt arbete som professionellt arbete, dvs. både volontärer och anställda.

Den sociala ekonomin bör vara lika uppmärksammas som den offentliga och den privata sektorn är. Det går inte att dra någon tydlig gräns mot de två etablerade sektorerna utan den sociala ekonomin verkar mellan och i samverkan med de båda. Man kan säga att den sociala ekonomin har en överlappande roll. Den sociala ekonomins verksamheter uppstår ofta när den offentliga sektorn, eller det lokala privata näringslivet, brister eller drar sig ur sitt

Fel! Okänt namn på

åtagande i ett lokalt område. Vad som kännetecknar innehållet i verksamheten beror på de behov som finns i lokalsamhället.

Utifrån ovanstående anser vi att regeringen, som en del i arbetet med genomförandet av Sveriges del i Lissabonstrategin, bör lära av andra länders arbete med social ekonomi och mot bakgrund av svenska förslag inom området social ekonomi utarbetar en svensk strategi för socialt företagande. Detta bör ges regeringen till känna.

Stockholm den 13 december 2006

Ulf Holm (mp)

Max Andersson (mp)

Jan Lindholm (mp)